

Sportul mai presus de divergențe

Locotenent DAN SCUTARU

După cum arăta și sociologul american Charles Moskos în lucrarea „Armata, mai mult decât o ocupație?“, rolul femeii în armată a crescut progresiv de-a lungul timpului. În perioada modernă (1900-1945), femeile erau fie excluse din armată, fie încadrate în unități militare separate, necombatante. În perioada modernă târzie (1945-1990), femeile au fost integrate parțial în forțele combatante, pentru ca, mai apoi, începând cu era postmodernă (după 1990), ele să fie acceptate să participe la misiuni de luptă complexe, cot la cot cu bărbații.

În ultimii patru ani, în colegiile militare liceale și academiile categoriilor de forțe ale armatei noastre au fost admise, prin concurs, multe fete. Alături de acestea, se

adaugă cele care ajung în sistemul militar pe filiera indirectă, pentru a fi încadrate în armele necombatante.

Venirea în număr mare a fetelor în instituțiile militare de învățământ a adus cu sine lărgirea bazei de selecție a armatei și creșterea calității intelectuale a tinerilor care s-au prezentat la examenele de admitere în învățământul militar. De asemenea, concurența dintre candidați a devenit mai puternică și a facilitat selectarea unor candidați mai buni și mai bine pregătiți.

Dincolo de acest fapt, există foarte multe opinii care arată că acțiunile

militare din câmpul tactic sunt foarte diferite de activitățile desfășurate de militari în unitățile necombatante. De aceea, este normal, având în vedere misiunile armatei, ca mai multe locuri dintre cele pentru admitere în învățământul militar să fie alocate în special la armele combatante și mai puțin la cele necombatante.

Având în vedere că fetele vor fi prezente într-un număr semnificativ de mare în categoriile de forțe combatante, ca urmare a pătrunderii lor însemnate în instituțiile militare de învățământ,

În ultimii patru ani, în colegiile militare liceale au fost admise, prin concurs, mai multe fete decât băieți

se ridică următoarele întrebări: "Pot fetele să fie suficient de bine pregătite din punct de vedere fizic, pentru a fi capabile să desfășoare eficient acțiuni de luptă în câmpul tactic, unde solicitările fizice, ca și cele psihice, sunt deseori extreme?" Ca urmare a prezenței fetelor în sistemul militar, au apărut schimbări, mai mult sau mai puțin semnificative, în ceea ce privește felul în care se desfășoară pregătirea fizică în instituțiile militare de învățământ?

Ne-am propus să luăm în discuție, prin prisma părerilor mai multor elevi și studenți militari și ținând cont de specificitățile pe care le aduce în această discuție apartenența la un sex sau altul, felul în care este văzută pregătirea fizică, desfășurarea activităților sportive în instituțiile militare de învățământ și schimbările care au apărut în această direcție, ca urmare a apariției fetelor în sistemul de învățământ militar.

Plăcere și performanță în sport

Dincolo de orele de pregătire fizică, există o preocupare a elevilor și studenților militari pentru sport? Există o bază materială, necesară desfășurării activităților sportive, aptă să satisfacă pretențiile celor mai mulți militari practicanți de activități sportive?

Academiile și colegiile liceale militare se bucură de o bază materială bună care,

departe de a fi ultraperformantă, asigură totuși condiții satisfăcătoare pentru pregătirea în domeniul sportului. Important este ca elevii și studenții să dorească și să depună efort pentru aceasta.

Din discuțiile pe care le-am purtat cu elevii și studenții militari reiese, în privința practicării sportului, că ei se împart în două categorii. Pe de o parte, sunt cei care iubesc sportul și mișcarea, în general, și care se preocupă pentru desfășurarea de activități sportive. Surprinzător, mulți dintre aceștia sunt de părere că activitatea sportivă nu are ca scop obținerea unor performanțe, ci este formarea unei condiții fizice corespunzătoare pentru un militar de profesie.

De cealaltă parte, sunt acei elevi și studenți militari care văd sportul ca pe o simplă materie de învățământ, ca pe o corvoadă pe care trebuie să o îndeplinească pentru că nu au de ales. Acest tip de atitudine este dezavuat de studenții care iubesc sportul. Mulți dintre ei sunt de părere că sportul se poate practica plăcut și eficient nu numai în orele alocate prin programa de învățământ, ci și în timpul liber. Acest lucru nu este foarte ușor, dar dacă îndrăgești sportul și înțelegi beneficiile multiple pe care le poți obține în urma practicării lui, îi găsești locul în programul încărcat pe care, de regulă, îl ai în timpul liber.

Este destul de dificil de evaluat beneficiul de performanță sportivă pe care elevii și studenții îl obțin strict din practicarea sportului, pentru că pregătirea fizică a acestora nu presupune doar practicarea sportului. De asemenea, există diferențe semnificative între performanțele sportive ale elevilor sau studenților datorate, într-o anumită măsură, și faptului că, unii dintre ei, nu dau atenție pregătirii sportive și preferă să își petreacă timpul liber în oraș sau dormind.

Toată lumea ar trebui să fie de acord cu faptul că pentru a obține performanță sportivă trebuie să muncești mult și să ai la dispoziție condiții cât mai bune de pregătire. Există diferite piedici, mai mult sau mai puțin obiective, care perturbă obținerea de rezultate sportive spectaculoase, pe scară largă, în rândul elevilor și studenților militari. De exemplu, la Colegiul Militar Liceal „Ștefan cel Mare” există atât cadrul legal, cât și baza materială necesară pentru practicarea

	Anul			
Categoria	2001	2002	2003	2004
1. Colegiile militare liceale	54%	57%	54%	52%
2. Ofițeri (filiera directă)	37%	34%	39%	39%
3. Subofițeri și maștri militari (filiera directă)	33%	25%	29%	31%

Ponderea candidatelor-fete înscrise la Centrul zonal de selecție și orientare – Breaza.

Procentele celor respinși la probele eliminatorii

Test inteligență	Traseu
Fete-ofițeri – 38%	Fete-subofițeri – 49%
Băieți-ofițeri – 31%	Fete-colegii militare – 47%
Fete-colegii militare – 16%	Fete-ofițeri – 28%
Băieți-colegii militare - 15%	Băieți-colegii militare – 18%
Băieți-subofițeri – 31%	Băieți-subofițeri – 15%
Fete-subofițeri – 8%	Băieți-ofițeri – 6%

exercițiilor fizice. Din păcate, conform afirmațiilor unor profesori, timpul scurt este un factor limitativ pentru performanță, iar activitatea sportivă în cadrul liceului se rezumă, în special, la sportul de masă.

Păreră profesorilor este completată și de opiniile elevilor. Elevii și studenții vorbesc despre existența unor piedici care stau în calea celor care ar vrea să facă mai mult sport cum ar fi, spre exemplu, instructorii cu carențe în educație și, mai ales, cu lipsă de bunăvoință care sunt preocupați mai mult de curățenia sălilor de sport pe care le au în grijă decât de performanța elevilor sau studenților pe care îi pregătesc.

Dispute și realități

Ne-am pus întrebarea dacă există un sport care se pretează cel mai bine construirii condiției fizice a unui militar și care să fie practicat cu plăcere și interes de elevii și studenții militari? Este de remarcat faptul că o bună parte a celor cu care am stat de vorbă au indicat ca sporturi potrivite pentru militari patrula militară, triatlonul militar și, într-un procentaj mai mic, duelul de foc. Dincolo de acest lucru, opiniile elevilor și studenților sunt totuși diverse și nuanțate de gusturile diferite în materie de sport și, deloc de

neglijat, de gradul de cunoaștere și practicare a sporturilor preferate.

Este interesant de reținut că prezența fetelor în instituțiile militare de învățământ a impus un nou mod de a vedea întrecerile sportive și de a concura pe parcursul acestora.

Cei care fac parte din colective mixte de elevi sau studenți au observat influența benefică pe care o are asupra coeziunii grupului tendința membrilor respectivului grup de a-și îmbunătăți performanțele colective obținute în competițiile sportive prin sprijinirea fetelor în depășirea propriilor limite fizice situate, firească, ceva mai jos față de cele ale băieților.

Fetele din colegiile militare liceale sunt foarte categorice în a sublinia contribuția importantă pe care au avut-o exact la probele unde sunt cel mai adesea contestate: sportul și pregătirea militară. De exemplu, în anul 2003, rezultatele obținute de elevi și eleve la concursurile sportive între colegiile militare liceale au fost mai bune decât în

anul 2002, ceea ce înseamnă că și fetele și-au adus contribuția la creșterea performanțelor.

În pofida baremelor și a antrenamentelor sportive diferite, pregătirea militară a elevilor și studenților, aplicațiile, exercițiile tactice etc. se desfășoară în comun. De aceea, cei care doresc cu adevărat să-și depășească limitele, să obțină performanțe ridicate în pregătirea fizică și să dovedească că sunt cei mai buni au ocazia să o facă indiferent dacă sunt fete sau băieți. Această categorie specială de studenți și elevi, fete sau băieți, și-au mobilizat întotdeauna cu ușurință resursele pentru a învinge barierele pe care le-au avut în față în drumul lor spre obținerea celor mai bune rezultate în pregătire. Deși agresivitatea este mai degrabă un atribut al băieților, fetele din instituțiile militare de învățământ au demonstrat în confruntările sportive – ca de altminteri și în alte tipuri de activități – că și ele pot fi agresive și că posedă o voință de invidiat.

Se pare, după părerile pe care le-am cules de la elevii și studenții, că prezența fetelor în instituțiile militare de învățământ nu este asociată cu schimbări fundamentale ale vieții din aceste instituții și nici ale comportamentului băieților. Faptul ar putea să surprindă dacă avem în vedere diferențele dintre condițiile de locuit ale fetelor și cele ale băieților și diversele tipuri de discriminare pozitivă care se aplică.

Discriminările pozitive pe care elevii și studenții le observă, inclusiv în domeniul pregătirii fizice, ca urmare a introducerii în

Concurența dintre fete și băieți a facilitat selectarea unor candidați mai buni și mai bine pregătiți, pentru admiterea în învățământul militar

sistem a fetelor, nu sunt interpretate, de regulă, ca nefirești, deoarece ele sunt considerate o normă acceptată. Mai dificil a fost pentru ultimele promoții de băieți care au resimțit mai acut aceste tipuri de discriminări, având în vedere că ele reprezentau o noutate a sistemului militar românesc de atunci.

În pofida existenței discriminărilor, conviețuirea dintre fete și băieți s-a făcut fără apariția unor conflicte sau probleme majore care să necesite modificări fundamentale în organizarea instituțiilor militare de învățământ. Acest lucru a fost posibil ca urmare a stricteții regimului militar – dată de obligativitatea respectării riguroase a regulamentelor și ordinelor la care elevii și studenții au trebuit să se conformeze – și a efectului solidarizator pe care scopurile comune de învățăminte l-au generat.

Existau premise pentru apariția unor conflicte și probleme, mai mult sau mai puțin importante, ca urmare a conviețuirii fetelor și a băieților într-un mediu aspru cum este cel cazon, iar evaluarea fetelor după criterii diferite față de băieți, în special din punct de

vedere al performanțelor fizice, putea juca un rol important în declanșarea unor manifestări destabilizatoare. Nu este un secret că aceste discriminări s-au constituit în elemente de dispută între fete și băieți. Însă apropierea sensibilă, în ultimul timp, a criteriilor de evaluare fizică a fetelor față de cele ale băieților a avut darul de a stinge disputele pe marginea menajării fetelor în ceea ce privește solicitarea lor pe timpul desfășurării probelor fizice.

Ca urmare a conviețuirii în comun, au apărut, inevitabil, influențe transformatoare, mai mult sau mai puțin puternice, atât din partea fetelor asupra băieților, cât și din cea a băieților asupra fetelor, pe care nu s-au sfiit să le admită în discuțiile pe care le-am purtat cu ei. Astfel, am aflat că fetele care s-au implicat mai mult în competiția cu băieții au împrumutat mai ușor și mai rapid elemente de comportament și de limbaj specific bărbătești. În același timp, o bună parte a băieților a fost influențată de prezența fetelor prin creșterea semnificativă a interesului pentru aspectul fizic personal și pentru propria imagine de sine.

Disputele pe care fetele și băieții din instituțiile militare de învățământ le poartă pe tema capacității elevilor și studenților de a face față, din punct de vedere fizic, solicitărilor de pe câmpul de luptă nu au reușit, deocamdată, să clarifice problema. Rivalitățile de care vorbim au fost alimentate de rezultatele mai slabe ale fetelor la probele sportive susținute la admitere sau pe timpul școlarizării în instituțiile militare de învățământ. Pentru băieți, aceste rezultate mai puțin bune sunt dovada clară a lipsei de voință a fetelor și a neputinței lor de a se descurca pe câmpul de luptă, în timp ce pentru fete acestea nu sunt altceva decât excepții de la regulă.

Dacă sistemul militar își va dezvolta și rafina capacitățile de evaluare și testare atât a tinerilor care doresc să intre în sistem, cât și a celor care deja fac parte din el, disputele și rivalitățile de tipul celor prezentate nu sunt de natură să ne îngrijoreze. Tinerii care nu se ridică la nivelul standardelor vor fi triați, eliminați sau împiedicați să intre în sistem ceea ce îi va asigura acestuia un plus de calitate și competitivitate și, totodată, va face desuete disputele dintre fete și băieți pe tema superiorității fizice. ■